

Fan platformasi		
Fanning to'liq nomi: Tovarlarini xalqaro savdoda sinflash va sertifikatlash		
Fan kodi: TXSS2404	Fanga ajratilgan kreditlar (ECTS): 4	davomiyligi: 1 semestr
Kafedra: Sifat menejmenti va mahsulotlar xavfsizligi		
Fan qaysi yo'nalish talabalari uchun: 60711300 Metrologiya, standartlashtirish va mahsulot sifati menejmenti (kimyo va oziq – ovqat)		
Fan ma'ruza o'qituvchisi: Hamroqulov G'ofurjon		
Fanga ajratilgan umumiy soatlar: 120	Email: lobarziyodova@gmail.com	
Fan amaliy va laboratoriya mashg'ulotlari o'qituvchisi(lari): Ziyodova Lobar Bahodir qizi		
Prerekvizitlar: Ixtisoslikka kirish, Tovarshunoslik, Sifat asoslari 1.	Tanlov turi: Majburiy fan	
Fanning qisqacha bayoni talabalarga tovarlarni kimyoviy tarkibi asosida sinflash va sertifikatlashning zaruriyati, TIF TNni strukturaviy tuzilishi, tovarlarning detallashtirish darajalari, TIF TNning talqin etish qoidalari va ularni amaliyotda qo'llanilishi, tovarlarning TIF TN kodlarini amaliy vaziyatlarda topish texnologiyasini o'rgatadi.		

Fanning maqsadi: Talabalarda tashqi iqtisodiy faoliyat tovar nomenklaturasi (TIF TN) bo'yicha talabalarda nazariy bilimlarni hosil qilish va undan tashqi iqtisodiy faoliyat sohasida foydalanish, sertifikatlash, tovarlarni sifati va xavfsizligi, tovarlarni kodlashtirish uslublari bo'yicha bilim, ko'nikma va malakani shakllantirishdir.

Fan yakunida talabalar quyidagi malaka va ko'nikmalarga ega bo'lishadi:

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- Tovarlar nomenklaturasi tushunchasi va tovarlarni tasniflashning xalqaro ahamiyati, tovarlarning kimyoviy tarkibi, ularni sinflash va sertifikatlash, uyg'unlashgan tizim bo'yicha xalqaro konvensiya, uyg'unlashgan tizimning tuzilishi **haqida tassavvur ega bo'lishi;**
- Tovarlarni tasniflash va kodlashning Uyg'unlashgan tizimi, Uyg'unlashgan tizimning asosiy tasniflash qoidalari haqida **bilishi va ulardan foydalana olishi;**
- Tovarlarini sertifikatlashtirish tartibini, tovarlarning kimyoviy tarkibini aniqlash va ularni sertifikatlash, eksport-import operatsiyalarini amalga oshirish va bojxona nazorati protsessida ularni qo'llash, tashqi savdoni amalga oshirish bo'yicha **ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak;**
- Bojxona maqsadlarida tovlarni to'g'ri identifikatsiyalash, tovlarning xossalari ko'ra fizik-kimyoviy usullarni to'g'ri qo'llash, uyg'unlashgan tizimning asosiy tasniflash qoidalari asosida tovlarni sinflash va kod raqamlarini to'g'ri qo'yish bo'yicha **malakalarga ega bo'lishi kerak.**

Ma'ruza mashg'ulotlari

Ma'ruza mashg'ulotlari katta sig'imli, multimedia qurilmalari bilan jihozlangan o'quv auditoriyalarida olib boriladi.

Amaliy mashg'ulotlar

Amaliy mashg'ulotlarda nazariy bilimlar mavzuga oid masalalar yechish orqali mustahkamlanadi. Tovarlarini xalqaro savdoda sinflash va sertifikatlash fanini chuqur o'zlashtirish uchun talaba fanning har bir bo'limini mustaqil o'rganishi va ko'p variantli masalalar yechish orqali mustahkamlashi zarur. Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

Amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha kafedra professor – o'qituvchilari tomonidan ko'rsatma va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Unda talabalar o'tilgan ma'ruza mavzulari bo'yicha olgan bilim va ko'nikmalarini amaliy masalalar yechish orqali yanada boyitadilar, berilgan mavzulardan

mustaqil ishlar bajaradilar. Shuningdek, darslik va o‘quv qo‘llanmalar asosida talabalar bilimlarini mustahkamlashga erishish, tarqatma materiallardan foydalanish, ilmiy maqolalar va tezislarni chop etish orqali talabalar bilimini oshirish, mavzular bo‘yicha ko‘rgazmali qurollar tayyorlash va boshqalar tavsiya etiladi.

Amaliy mashg‘ulotlarini o‘tkazishda quyidagi didaktik tamoyillarga amal qilinadi:

- amaliy mashg‘ulotlarining maqsadini aniq belgilab olish;
- o‘qituvchining innovatsion pedagogik faoliyati bo‘yicha bilimlarni chuqurlashtirish imkoniyatlariga talabalarda qiziqish uyg‘otish;
- talabada natijani mustaqil ravishda qo‘lga kiritish imkoniyatini ta‘minlash;
- talabani nazariy-metodik jihatdan tayyorlash.

Mustaqil ta‘lim

Talabani Tovarlarini xalqaro savdoda sinflash va sertifikatlash fanidan chuqur bilim olishidagi mustaqil ta‘lim ishining asosiy maqsadi – bo‘lajak mutaxassislarni dunyoqarashini, ilmiy-tadqiqot ishlarini bajarish bo‘yicha salohiyatini oshirish, ular ongida milliy g‘oya asoslarini shakllantirish; kafedra jamoasi rahbarligi va uzluksiz nazorati ostida talabada muayyan o‘quv vazifasi va topshiriqlarini mustaqil ravishda bajarish uchun zarur bo‘lgan bilim va ko‘nikmalarni rivojlantirishdir.

Uy vazifalarini bajarish, qo‘shimcha darslik va boshqa o‘quv adabiyotlarini mustaqil o‘rganish, kerakli ma‘lumotlarni axborot resurs markazlaridan izlash, internet tarmoqlaridan foydalanib fanga oid rus, ingliz va boshqa chet tillarida chop etilgan adabiyotlarni elektron nusxalarini to‘plash, shular asosida mavzuga oid taqdimotlar tayyorlash va o‘tkazish; salohiyatli professor-o‘qituvchilar rahbarligida laboratoriya ishlarini virtual stendlarini yaratish; ilmiy-ijodiy to‘garaklar doirasida ilmiy-ijodiy izlanishlarni olib borish yoki mustaqil ravishda ilmiy manbalardan foydalanib ilmiy maqola va ma‘ruza tezislarni tayyorlash.

Talabaning fanni mustaqil tarzda qanday o‘zlashtirganligi joriy, oraliq va yakuniy baholashlarda o‘z aksini topadi. Shu sababli baholash tizimida mustaqil ishlarga alohida baho ajratilmaydi, ular JB, OB va YaB baholari tarkibiga kiritilgan.

№	Fan mavzulari	Ma‘ruza soatlar hajmi	Amaliy mashg‘ulot soatlar hajmi	Mustaqil ta‘lim soatlari
1	“Tovarlarini xalqaro savdoda sinflash va sertifikatlash” fanining maqsadi, vazifasi va predmeti.	2	2	6
2	Tovarlarini tasniflash va kodlashning uyg‘unlashgan tizimi.	2	2	6
3	UT bo‘yicha asosiy qoidalar interpretatsiyasi (ATQ-1).	2	2	6
4	UT bo‘yicha asosiy qoidalar interpretatsiyasi (ATQ-2).	2	2	6
5	UT bo‘yicha asosiy qoidalar interpretatsiyasi (ATQ-3).	2	2	6
6	UT bo‘yicha asosiy qoidalar interpretatsiyasi (ATQ-4).	2	2	6
7	UT bo‘yicha asosiy qoidalar interpretatsiyasi (ATQ-5). xarakteristikasi.	2	2	6
8	UT bo‘yicha asosiy qoidalar interpretatsiyasi (ATQ-6)	2	2	6
9	O‘zbekiston Respublikasida qo‘llaniladigan tashqi iqtisodiy faoliyat tovarlar nomenklaturasi.	2	2	6
10	Tovarlarini sinflash va sertifikatlashda qo‘llaniladigan fizik-kimyoviy usullari.	2	2	6
11	Tashqi iqtisodiy faoliyatda tovarlarini sertifikatlashtirish.	2	2	6
12	Tovarlarini sinflash va sertifikatlash muammolari.	2	2	6
Jami		24	24	72

Asosiy adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasining Bojxona kodeksi. –T .: “Adolat”, 2017. – 584 b.

2. I.R. Asqarov, Sh.M.Qirg'izov, Q.M.Karimqulov, B.Yo.Abdug'aniyev, A.M.Jo'rayev, M.Yo.Imomova *Tovarlar kimyosi // Darslik*, T.: Yangi asr avlodi, 2019.- 368 b.

3. M.G'.Hamroqulov, D.Yu.Xasanov, G'.X.Hamroqulov *Tovarlarni identifikatsiyalash va qalbakilashtirish // O'quv qo'llanma*, T.: TKTI, 2020.- 316 b.

Qo'shimcha adabiyotlar

4. Q.Karimqulov, B.Abdug'aniyev, G'.Hamroqulov *Tashqi iqtisodiy faoliyat tovarlar nomenklaturasi // Darslik*.T.: 2008. – 168 b.

5. Пулатова Л.Т., Аскарлов И.Р., Арипов С.А, Хамракулов Г *Гармонизированная система - как основа для построения ТН ВЭД // Учебное пособие*. Т.: 2007 г.- 184 с.

6. S.A.Salixov, G'.Hamroqulov *Tashqi iqtisodiy faoliyatda tovar va xizmatlarni sertifikatlash // Darslik* T.: 2012. – 165 b.

7. G'.Hamroqulov, B.Abdug'aniyev, S.A.Salixov *Umumiy tovarlar ekspertizasi // Darslik*, T., 2013-y.- 157 b.

8. B.Yo. Abdug'aniyev *Bojxona ekspertizasi. Xalqaro savdoda tovarlarni tasniflash // Darslik*, DBQ- T.: 2014-y. -349 b.

9. G'.Xamroqulov, M.G'.Hamroqulov *Tovarlarni kimyoviy tarkibi asosida sinflash va sertifikatlash // O'quv qo'llanma TKTI*, T.: 2018-y.

10. *Uyg'unlashgan tizim, (2007-yil yanvar varianti)*, Bryussel, 2007 y.

11. *Statistical classification of economic activities in the European community*, Eurostat 2008-y.

12. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2012-yil 5-dekabrda 342-son qarori ijrosi to'g'risida: O'zbekiston Respublikasi Davlat bojxona qo'mitasining 2012-yil 8-dekabrda 319-sonli buyrug'i.

13. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2012-yil 10-sentyabrda PQ-1816-sonli qarori. - NORMA 2016.

Axborot manbalari

14. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumat portali

15. www.lex.uz. – O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlar milliy bazasi

16. www.mineconomy.uz (O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot vazirligi)

17. www.mf.uz (O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi)

18. www.stat.uz (O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi)

19. www.ima.uz (O'zbekiston Respublikasi Intellektual mulk agentligi)

20. www.academy.uz (Fanlar akademiyasi)

21. www.uzstandart.uz (Uzstandart agentligi)

22. www.smsiti.uz (Standartlar instituti)

23. www.uza.uz (O'zbekiston milliy axborot agentligi rasmiy sayti)

Kontakt soatlari*: mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarish, ularni taqdim etish, zarur ma'lumotlar va turli materiallar bo'yicha savollarga quyidagi grafik asosida o'qituvchiga murojaat qilishingiz mumkin:

№	Kun	Vaqt	Xona
1.	Chorshanba	11.00-13.00	304
2.	Juma	14.30 – 16.00	304